

Annemarie Marais El Toro

Miskien het ek net nie gesien hoe Ernest Hemingway die gemerkte oor van die Spaanse bul met een haal van sy pen lossny tot binne-in die hande van die vrou agter die *barrera* van Plaza de Toros Las Ventas nie. Die laatdagson was in elk geval in my oë en die boek se naam het tog destyds al verander van *Fiesta* na *The Sun also Rises*. Dit kon ook andersom gewees het.

Buitendien sit ek in die heel agterste ry van die plaza. En Brett, vir wie die matador Romero die bloederige en ylbehaarde oor gegee het net omdat Hemingway dit so wou skryf, is nie hierdie Meimiddag op haar gewone plek vlak langs die arena nie. Die res van Madrid is wel daar.

Plaza de Toros Las Ventas is in 1929 gebou met klaarblyklik dieselfde klein rooi bakstene as soveel ander geboue in die stad. Dit is nie die helfte so oud soos die meeste ander geboue nie, maar ek hou 'n stukkies verf dop toe dit van die plafon val op 'n ouerige vrou se koper hare. Dit bly daar; 'n roerloze duif.

Die onbedoelde kalwery van my knieë in die man voor my se rug laat hom terugleun sodat ek nie meer kan beweeg nie. Sy skof is weerloos. Aan my regterkant is 'n ou man wat nie een keer tydens die ses stiergevegte een geluid sal uiter nie behalwe toe die tweede bul vier keer reg onderdeur die rooi *muleta* hardloop, heeltemal teen maar tog verby die matador se lyf. Ek het toe eers besef só 'n beweging word beloon met 'n hartroerend bloeddorstige *olé*. "*Olé, olé, olé, olé.*" Vier keer, klokslag met elke versoeking van die *muleta*.

Nou probeer ek nog sin maak van wat ek sien. Voor die eerste stiergeveg was daar die optog van die nege matadors – elkeen op sy beurt draer van die dodelike *puntillo*; die *picadors* op hul gepantserde perde, lang lanse arrogant in die lug, en die twee spanne van drie muile elk opgetooi in klokkies en skelhelder pluime.

Onder die skare is daar die onsienbare hooggeplaaste in sy losie wat met 'n knik van sy kop die trant van 'n stiergeveg kan verander; 'n vrou en drie mans in 'n bulkende ry trompette wat die binne- en uitkoms van die *picadors* aanblaas; 'n glinstering koperblasers, almal skuilend agter die enkele tuba, en 'n vrou met koper hare waarop 'n duif se vlerk af en toe wit ril.

Die eerste matador gaan sit op sy knieë, aan dié kant van die arena, net-net buite die dubbele wit kalkstreep wat die skoongeharkte sand van die arena op 'n grynsag trek. Dalk het 'n klok of iets gelui, want toe ek weer sien is die bul byna op die matador wat die geel-en-pienk *muleta* om sy pols laat swik. Die bul ignoreer matador en *muleta* uitgelate.

Al langs die kante van die arena – is dít die *barrera*? – pronk vier ander matadors tergend met hul onderskeie *muletas* en ballet agter klein skermmure in wanneer die bul dit na hul kant toe waag. Die hoofmatador se driekantige hoed waai af en die bul trap speels daarop. 'n Sagte gesis waai soos sand deur die skare en skielik gaan staan die hoofmatador ongeduldig reg voor die bul. Almal, ek ook, hou hul asem in maar die bul is te ver van die matador se lyf en die *muleta* word te gou gelig en die skare druk hul tonge teen die verhemelte van die Plaza de Toros Las Ventas vas en sis weer tussendeur die afgeskilferde pilare.

Iewers onder my wapper die trompette op een noot. Die twee *picadors* op hul gepantserde – en ek sien nou eers geblinddoekte – perde, kom die arena binne en beweeg stadig na die oorkant, versigting om nie aan die kalkstrepe te raak of dit oor te steek na die skoongeharkte sirkel daarbinne nie. Die hoofmatador bly amper besluitloos staan terwyl die ander die bul suutjies, suutjies na die lans op die perd aai.

Don't look at the horses ... I told (Brett) about watching the bull, not the horses, when the bulls charged the picador, and got her to watching the picador place the point of his pic so that she saw what it was all about...

Die eerste keer is die enigste van die ses stiergevegte wat ek van begin tot einde kyk hoe die *picador* die lans indruk, weer en weer indruk in die skof van die bul wat die perd gaffel sodat die perd naderhand blindweg op twee pote leun, met sy hele gewig en die van *picador* téén die bul leun wat soos 'n bruidegom beloon word met 'n rooi angelier van bloed.

Weer eens stol die skare se asem in 'n gesamentlike keelholte: tevrede omdat die *picador* nie oor die buitenste wit lyn beweeg het nie; ingenome omdat die bul al drie kere gestee is toe hy binne die dubbele houvas van die lyne was. Terwyl die *picadors* op 'n galop die arena uitry, verruil die hoofmatador sy pienk-en-geel *muleta* vir 'n rooi een. Miskien vermoed die bul die kleur wat oor sy donker skof blom en is dít die rede waarom hy dán verwoed, dán gelate, op die rooi doek afstorm. Ek bly kyk na die smal swaai van die matador se heupe; probeer die volgende tree van sy vermoedelik gespierde bobene voorspel, en wonder of die kleur van sand ooit uit sy kouse was.

Die eerste keer toe die bul sy flank teen dié van die matador skuur, skuif die skare na die punt van die betonbanke. Skielik kan ek my bene weer beweeg, en langs my klap die ou man se kake hoorbaar opmekaar al sê hy steeds niks nie.

In die arena flanker die man en die bul langsaam met mekaar. Twee, drie keer weerstaan die bul die verleiding; twee, drie keer draai die matador berekenend eers sy skouer, toe sy rug op die dier. Die laaste keer haal hy die swaard uit die voue van sy rooi *muleta* net toe die bul sy skof laat sak asof die laaste laatdagson in sy oë skyn.

Al is die swaard so lank soos die matador se been, is dit slegs die goudkleurige roset van die handvatsel wat by die bul se skof uitsteek. Die vier ander matadors probeer die bul binne die kalkkring hou, en uit die hoek van my oog sien ek 'n stukkie wit verf met 'n vlerkgeklap boontoe vlieg vanuit die koper hare van die ou vrou.

Die bul ontduik elke dansende matador, en gaan kniel met sy agterstewe teen die arenamuur: eers knak die regterpoot, maar hy staan weer op asof sy eie kloutjie hom seermaak, en toe vou hy die linkerpoot onder hom in en gee die regterpoot in elk geval mee. Die swart snoet druk in die gelerige sand en ek vryf hard heen en weer oor my neus om ontslae te raak van die stof. Dit is eers die vyfde steekhou met die *puntillo*, reg agter die kop, wat die bul doodmaak. Een van die ánder matadors doen dit terwyl die hoofmatador 'n entjie weg staan met sy rug teen die arenamuur, sy arms bo-oor die muur gehaak en sy een been na agter gebuig sodat sy voet teen die muur rus.

Hy bly só staan terwyl een van die muilspanne klaterend oor die sand hardloop na die bul, en hy sny ook nie die bul se oor af nie. Ek het nie gedink Brett óf Hemingway is vanmiddag hier nie.

Dit begin al donker word toe die laaste stiergeveg verby is. Daar is ses plekke waar die bulle deur die wit kalklyne gebreek het toe hulle deur die muile weggesleep is. 'n Mens kan nie die bloed ruik wat van die klam sand opslaan nie: net mense se filterlose sigaretrook; 'n dralerige soet parfuim; ou mans se stom sweet, en 'n sin wat teen jou hande om die ysterrelings van die Plaza de Toros Las Ventas verslaan: *Don't look at the horses*.